

ESIC Nieuwsbrief

Europees Studie- en Informatiecentrum v.z.w.

ESIC is lid van de Europese Beweging-België en UEF-België

ESIC Nieuwsbrief verschijnt met de steun van de Provincie Antwerpen

In dit nummer

<i>Politieke Unie</i>	3
<i>Extern beleid</i>	6
<i>Interne macht</i>	9
<i>Energiebeleid</i>	10
<i>Mededingingsbeleid</i>	11
<i>Milieu en gezondheid</i>	12
<i>Groei en werk</i>	13
<i>Eurozone</i>	15
<i>Kredietcrisis</i>	16
<i>Justitie en binnenlandse zaken</i>	19

**HERNIEUW
uw
ABONNEMENT**

Met steun van

✕ *Opinie* ✕

In 2011 werd de veerkracht van de EU tot op het uiterste getest. Een ongezien aantal Europese topvergaderingen vonden plaats, maar de successen waren beperkt. Wellicht een jaar dat we in de EU snel willen vergeten. Griekenland stond in het centrum van de 'angstige' belangstelling. De vragen waren: gaat Griekenland in falings en/of moet Griekenland om zijn bestwil de euro verlaten? Ook Portugal, Spanje, Italië en Ierland kwamen geregeld in de aandacht. Portugal, Italië, Ierland en Spanje kregen regeringen die zich inzetten om hun financiële en budgettaire problemen op te lossen. Twee regeringen worden door 'technocraten' geleid. Niemand weet of die inspanningen zullen volstaan. De sociale onrust in Griekenland, Italië en Spanje is bijzonder toegenomen.

De publieke opinie is in een groter aantal EU-landen zeer kritisch geworden, hetgeen de traagheid van beslissen in Europa ten dele verklaart. Twee opvattingen stonden in 2011 lijnrecht tegenover mekaar. Enerzijds de crisis oplossen met 'te weinig te laat', namelijk door een te beperkt noodfonds en enkele 'nog te zachte' controle- en sanctiemaatregelen. In elk geval waren de beslissingen van de top van 21 juli 2011 nog niet diegene die de financiële markten hebben gerustgesteld. En anderzijds de opvatting dat een budgettaire unie geen degelijk resultaat kan opleveren zonder structurele hervormingen die de concurrentiekracht bevorderen. Deze opvatting staat niet los van de nood aan een effectief Europese executieve die handelingsbekwaam is. Voor kalmer water

Abonnement:
Jaarabonnement

PER e-mail
7.50 euro/4 nummers

Bankrekening: 220-0316957-94

PAPIERVERSIE
10 euro/4 nummers
Enkel voor bibliotheken en instellingen

moeten er nog belangrijke politieke beslissingen worden genomen in 2012. 'De crisis maakt het soms ook makkelijker om noodzakelijke beslissingen te nemen. Je wordt gedwongen om overeen te komen', stelt Herman Van Rompuy.

Een aantal commentatoren noemt de genomen maatregelen ingrijpend tot revolutionair. Dat is niet onjuist. Zij vergeten echter te vermelden dat de Europese Unie maar leefbaar is wanneer zij de toenemende interdependentie onder de lidstaten van de EU en de verregaande gevolgen ervan erkennen. Het impliceert dat onvoltooide deelsystemen, die politiek onvoldoende gelegitimeerd worden, niet opgewassen zijn om de problemen van de EU te beantwoorden. Er is ook de opvatting als zou een minimale economische samenwerking in Europa de problemen wel kan oplossen. Feiten, reacties van de markten en van de concurrenten van de EU tonen alle dagen aan hoe fout die opvatting wel is. Moeten de nationale chefs, die alleen willen beslissen over de toekomst van Europa, niet luid worden terechtgewezen? Moet hen niet worden verweten de neergang van de lidstaten en de EU niet te vermijden? Politici moeten doen wat nodig is. Argumenten, als zou het moment nog niet aangebroken is of het publieke draagvlak ontbreekt, zijn irrelevant gelet op de urgentie van de uitdagingen en hun potentieel verwoestende effecten op Europa.

Hoe langer hoe meer experts pleiten voor een supranationaal of een federaal model voor Europa. Enkel die weg brengt heil voor Europa, niet het nationalistische en kortzichtige nationale model.

E-mail: [Belangrijk bericht](mailto:esic@telenet.be)

Sinds april 2012 is het e-mail adres **van ESIC** veranderd in:

esic@telenet.be

Vermeldenswaard is de invulling van de sectie **EuropaDebat**, die naast EuropaInfo, een plaats wordt waar zeer veel vragen worden gesteld. Er zijn zo veel onbeantwoorde vragen over Europa. Deze website wil bescheiden bijdragen tot een noodzakelijke bewustwording.

De website EuropaDebat wil de visie van het **Europees federalisme** ruimer bekend maken in Vlaanderen.

Politieke Unie

Wordt democratie wankel in Europa?

Tot nog toe leidde elke crisis in Europa immers tot meer integratie. Toch davert de democratie op haar Europese grondvesten. En dat kan de grootste bedreiging zijn voor de Europese gedachte. Veel middelpuntvliedende krachten rukken het Europese project uit zijn hengels. De eurocrisis dwingt Europa een politieke unie op poten te zetten waarvoor het nog niet klaar is. Europa was niet voorbereid op de brand in Athene en is ook niet klaar voor een Griekse uitstap uit de euro of een nieuwe dictatuur in het land. Als het Grieks geduld opraakt, betekent dat dus chaos in Europa. De institutionele discussie over het verdrag (met 25 lidstaten buiten het EU-kader) leidt de aandacht af van wat echt moet gebeuren: een gezamenlijke groeistrategie en solidariteit in euroland. Maar die discussie schuift Merkel steeds voor zich uit. Ook dat zegt veel over de staat van de democratie in Europa. (De Tijd - JVE - 21/01/2012)

Einde van de democratie in Griekenland?

In november 2011 vatte Andreas Höfert, hoofdeconoom UBS, de eurocrisis samen in een trilemma: een situatie waarbij slechts twee van de drie mogelijkheden verenigbaar zijn. 'Binnen de eurozone kan je niet tegelijk één gezamenlijke munt én soevereine staten én een democratie hebben'. Het alternatief is dat er een democratische eurozone komt, maar dan moeten de natie-staten zwaar aan soevereiniteit inboeten en dan heb je een begrotingsunie. Wie kiest voor democratische natie-staten zegt dat de euro opgegeven moet worden. Het Griekse volk pikt niet langer dat de opgelegde maatregelen aan iedere democratische controle ontsnappen (op Europees vlak, nvdr). In de bakermat van de democratie is een moord gepleegd, en wel op de democratie zelf. De twee traditionele partijen hebben het Griekse systeem wel zelf naar de knoppen geholpen. Dat de Griekse democratie zo'n gewelddadige dood is

gestorven ligt in belangrijke mate aan de Griekse politici zelf. (De Tijd - JVE - 18/02/2012)

Politieke benoemingen - Parlement

De Duitse socialist, Martin Schulz werd tot voorzitter van het Europees Parlement verkozen. Hij wordt als fractieleider van de socialisten in het Europees Parlement opgevolgd door de Oostenrijker Hannes Swoboda. De verkiezing van Schulz is geen verrassing daar de twee grootste fracties bij het begin van het vijf jaar durende mandaat een akkoord sloten elk voor de helft van het mandaat een voorzitter te leveren. (18/01/2012)

Politieke benoemingen - voorzitter Europese Raad

De belangrijkste beslissing van de Europese top van 1 maart 2012 is de herbenoeming van Herman Van Rompuy (van 1 juni 2012 tot 30 november 2014). Er is geen tegenkandidaat omdat alle regeringsleiders tevreden zijn over zijn werk. Zijn kwaliteiten als minzaam compromismaker komen hem in Europa goed van pas. De 'grijze muis' is in Europa 'incontournable' geworden. Hij krijgt er nog een functie bij: hij zal de toppen van de eurozone ook voorzitten. (1/03/2012)

Diverse topbenoemingen in de financiële sfeer

Jean-Claude Juncker zegt dat hij over enkele maanden stopt als voorzitter van de eurogroep. Is die intentie oprecht of is het een manier om 'gevraagd te worden'? Na die van de Italiaanse premier Mario Monti duikt nu ook de naam van de Duitse minister van Financiën Wolfgang Schäuble op voor het voorzitterschap van de Eurogroep. Wie zal de Spanjaard Gonzalez-Paramo opvolgen als ECB-bestuurder? Spanje wil zelf de opvolger kiezen. De noordelijke landen vinden echter dat de zuidelijke landen nu te veel macht in de

ECB hebben. Wie wordt de nieuwe voorzitter van de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBWO)? Het is geen Europese instelling, maar toch alterneert het voorzitterschap tussen een Duitser en een Fransman. Wie wordt de nieuwe baas van het nieuwe permanente noodfonds ESM (European Stability Mechanism)? De Duitser Klaus Regling is hier topkandidaat. Zijn voordeel: hij is Duitser en is nu al baas van het tijdelijke noodfonds. (De Tijd - 8 en 17/03/2012)

De Europese top van 1 maart 2012

Europese toppen zijn altijd het resultaat van veel (voorafgaand) onderhandelen. In de conclusies zitten daarom (weinig) of geen verrassingen. Wel zullen de conclusies van deze top een strak keurslijf vormen waar de nationale politici de komende jaren niet onderuit kunnen. Een overzicht. Het begrotingspact zal door de chefs worden ondertekend. Het leven op krediet (door de lidstaten, nvdv) behoort daarmee tot het verleden. De overheidsschuld moet sneller omlaag. De nationale overheden in de EU moeten hun schulden versneld afbouwen. Marktaandeel behouden door het drukken van de lonen. De financiering van de economie is een belangrijke Europese zorg. De chefs stemmen in met een proefproject van projectobligaties. Het is een privaat-publieke samenwerking om grote Europese infrastructuurwerken te realiseren. Als overheden budgettair de economie niet kunnen stimuleren, moet dat maar via deregulering en het verder eenmaken van de Europese markt. De Commissie wil dat allerlei geharmoniseerde Europese regels sneller van kracht worden. Spanje vraagt meer tijd om zijn begrotingstekort in te krimpen. Tornen aan de gloednieuwe strenge Europese begrotingsregels is ondenkbaar. De regeringen van de EU-landen (en in België de deelregeringen) zullen enkel nog mogen kleuren tussen de steeds meer gedetailleerde lijntjes die Europa uittekent. (De Tijd - DDW/KVH - 1/03/2012)

Paradox

David Martin, lid van het Europees Parlement (LEP) en rapporteur over de vraag hoe het EP grotere onderzoeksbevoegdheid kan verwerven, heeft zijn rapport voorgesteld. Het debat en de stemming werd van de agenda van plenaire vergadering van het EP gehaald om de LEP de kans te geven een maand lang verder te onderhandelen met de lidstaten teneinde de standpunten dichter bij elkaar te brengen. Over deze zaak moeten de drie instellingen instemmen. De Raad en de Commissie zijn tegen het voorstel van het EP, niettegenstaande het Verdrag van Maastricht reeds in 1992 in die bevoegdheid voorziet en het Verdrag van Lissabon het parlement de bevoegdheid geeft de regels hiertoe te herzien. De regels van 1995 waren ontoereikend omdat er geen sancties waren voor het niet verschijnen voor de onderzoekscommissie of het niet verstrekken van de gevraagde documenten. Het Europees Parlement zal deze verdragsrechtelijke bevoegdheid zeer moeilijk verwerven. (European Voice - CB - 16/02/2012)

Europees burgerinitiatief (EBI)

Vanaf 1 april 2012 krijgen 'gewone mensen' de mogelijkheid om de EU te verzoeken wetgeving van uw keuze op de agenda te plaatsen. Wel moeten er een miljoen handtekeningen worden verzameld in ten minste zeven lidstaten. De Europese Commissie zal met dat verzoek moeten rekening houden. Dat verzoek moet wel binnen de bevoegdheden van de Europese Commissie vallen. Het verzoek moet geregistreerd worden, de organisatoren moeten details verstrekken over het onderwerp, de doelstelling en de financiering van het EBI. Per land moeten er ook een minimum aantal handtekeningen worden verzameld. (European Voice - CB - 29/03/2012)

Deense voorzitterschap

De Deense socialistische premier, Helle Thorning-Schmidt, heeft bij de aanvang van het Deense voorzitterschap het pro-Europees engagement van haar regering benadrukt.

Bovendien gaf ze haar intentie te kennen om twee van de vier out-outs gedurende deze legislatuur te herzien en die via referenda te laten goedkeuren. Het betreft justitie en binnenlandse zaken en defensiebeleid. Het is de bedoeling meer te kunnen wegen op het Europese beleid terzake. Inzake justitie en binnenlandse zaken wil ze geen volledige participatie, wel een keuzemogelijkheid in die domeinen die Denemarken zelf kiest. Sedert het begin van de financiële crisis is het aantal Deense tegenstanders van de euro gestegen tot 69%. Niet-deelname aan de eurozone betekent dat Denemarken nog veel beter moet doen (de Deense kroon is gekoppeld aan de euro). Om gelijke tred te houden met de ontwikkelingen binnen de eurozone, wenst de Deense regering het budgettair pact en de economische discipline te onderschrijven. Premier Thorning-Schmidt bevestigt dat ze als een bruggenbouwer wil optreden tussen de leden van de eurozone en diegenen erbuiten. (European Voice - ST - 19/01/2012) De linkse regering in Kopenhagen staat ook achter het nieuwe verdrag dat 25 van de 27 landen willen onderschrijven om de begrotingsdiscipline nog sterker te verankeren in de nationale wetgeving. Al is de Deense houding dubbel. Denemarken wil absoluut vermijden dat een referendum georganiseerd moet worden over het nieuwe verdrag. (De Tijd - KVH - 13/01/2012)

Barroso over de doelstelling van het Deense voorzitterschap

'Die agenda voor groene groei heeft Europa nodig', benadrukte Barroso. 'Begrotingsdiscipline en een gezonde overheid zijn onmisbaar, maar volstaan niet. Om het vertrouwen van de burger en de belegger te krijgen, is een groeistrategie minstens zo belangrijk'. Groei en jobs worden dé aandachtspunten op de Europese top eind januari 2012. Ook de Europese meerjarenbegroting moet bijdragen tot de groeistrategie, vindt Barroso. De 27 Europese lidstaten moeten dit jaar een akkoord vinden over het meerjarenbudget voor de periode 2014-2020. (De Tijd - KVH - 13/01/2012)

Europese meerjarenbegroting

De Europese Commissie stelt voor om de voor 2013 geplafonneerde cijfers te nemen, deze maal zeven te vermenigvuldigen en met de inflatie rekening te houden. De netto-bijdragende lidstaten daarentegen stellen voor het goedgekeurde budget als basis te nemen en er dezelfde berekening op toe passen. Een goedgekeurde begroting ligt echter lager dan de geplafonneerde bedragen. De Europese Commissie blijft aandringen op eigen inkomsten opdat de bijdragen van de lidstaten zouden kunnen dalen. Voor het budget van 2012 stelt zich een speciaal probleem. Circa 11 miljard euro aan uitstaande rekeningen voor 2011 moeten nog worden betaald. De Europese Commissie waarschuwt de lidstaten reeds twee jaar voor die toestand, die nu moet worden opgelost. (CEND - 24/02/2012)

Problemen met Hongarije (1)

Op 11 januari werd tegen Hongarije de procedure voor overdreven begrotingstekort naar een volgende fase gebracht. Op 18 januari start de inbreukprocedure tegen Hongarije wegens problemen met de nieuwe grondwet, die op groot verzet in binnen- en buitenland stuit. De Commissie zal dan een procedure starten om Hongarije te dwingen zijn grondwet te wijzigen. Hongarije wil een eigen koers varen, maar krijgt de financiële problemen niet onder controle. Omdat Hongarije geen lid is van de eurozone, kan het geen financiële boete oplopen als het begrotingstekort structureel boven de 3% van het bbp uitkomt. Vanaf 2013 kan Hongarije wel Europese subsidies voor regionaal beleid verliezen als het begrotingstekort niet weggewerkt wordt. Hongarije heeft geen andere keuze dan te bedelen bij de Europese Commissie en bij het IMF. Die hebben al gezegd te willen helpen, maar enkel als de onafhankelijkheid van de nationale bank wordt hersteld. (De Tijd - DDW - 12/01/2012)

Problemen met Hongarije (2)

Victor Orban, premier van Hongarije, krijgt een maand de tijd om die grondwetswijzigingen ongedaan te maken, zo niet stapt de Commissie

naar het Europees Hof van Justitie. De kans dat Hongarije daarbij veroordeeld wordt is groot. Dat die bijsturing er komt is zo goed als zeker. De kans dat de Hongaarse premier snel zal plooiën, lijkt op het eerste gezicht klein. De inbraakprocedures maken de positie van Orban nog zwakker. Europees Commissaris voor Monetaire Zaken koppelde de procedures aan een nieuwe lening voor Hongarije. Orban kan zich eigenlijk geen juridisch steekspel met Brussel veroorloven, want dat zal investeerders nog meer

afschrikken. Om geld op te halen schreef de Hongaarse regering vorige week nog een lening uit. Maar daarop moet het een, volgens economen, onhoudbare hoge rente van 9 procent betalen (De Standaard - DM - 18/01/2012). De Hongaarse nationale bank zal niet fuseren met de financiële toezichthouder en zal haar onafhankelijkheid behouden. Dat heeft de Hongaarse premier gezegd. Zijn belofte is de eerste stap om tegemoet te komen aan een aantal eisen van de EU. (De Tijd - DDW - 21/01/2012)

Extern beleid

Kritiek op Catherine Ashton

De nieuwe Europese diplomatieke dienst draait vierkant. Dat is het gevolg van de complexe structuur, wedijver binnen de EU, maar ook van het gebrek aan 'politiek gewicht' van Catherine Ashton. In een uitgelekte brief van 8 december 2011 uiten twaalf ministers van Buitenlandse Zaken kritiek op de werking van de diplomatieke dienst en het optreden van Ashton. De coördinatie verloopt moeizaam merken de ministers op. Een groot deel van het personeel bij de buitenlandse delegaties bestaat uit overgeplaatste ambtenaren van de Europese Commissie, die soms instructies blijven ontvangen uit Brussel en het posthoofd passeren. Insiders geven toe dat men binnen de Commissie niet hoog oploopt met de nieuwe diplomatieke dienst en dat dit leidt tot blokkeringen en onderlinge twisten. (De Standaard - BB - 9/01/2012)

Nucleaire en wapendeals

De Britse premier en de Franse president hebben een resem zakendeals gesloten. Franse en Britse firma's zullen in Engeland een reeks nieuwe kerncentrales bouwen. Beide landen zullen ook onbemande vliegtuigjes ontwikkelen (drones). In 2010 werd al beslist dat de respectieve legers onder meer samen oefeningen zouden houden, elkaars schepen mogen gebruiken en meer inlichtingen zouden delen. Grootschalige besparingen nopen Frankrijk en het VK ertoe efficiënter om te springen met hun verkleinde

defensiebudgetten.

(De Tijd - JVH -

18/02/2012)

Kroaten zeggen ja tegen EU

67 procent van de Kroaten heeft 'ja' gezegd in een referendum over de toetreding tot de Europese Unie. Het ziet er dus naar uit dat Kroatië op 1 juli 2013 de 28ste lidstaat van die Unie wordt. De opkomst was laag. Veel Kroaten twijfelen aan het nut van het lidmaatschap, omdat ze getroffen worden door de economische crisis. De werkloosheid in het land bedraagt 18 procent. (De Tijd - 22/01/2012)

Servië krijgt kandidaatsstatus

De Europese Commissie kwam op 1 maart 2012 overeen om Servië officieel de status van kandidaat voor lidmaatschap te geven. De Raad van de ministers van Buitenlandse Zaken was de Commissie hierin al voorafgegaan. De positieve houding van de Servische regering, bij de onderhandelingen met Kosovo, heeft hiertoe bijgedragen. (24/03/2012)

Tariefpreferenties met de Westelijke Balkan

De Europese Unie heeft haar uitzonderlijke tariefpreferenties met de Westelijke Balkan (Albanië, Bosnië en Herzegovina, Kroatië, Macedonië, Montenegro, Servië en Kosovo) verlengd tot eind 2015, waardoor ze bijna al hun goederen zonder heffingen kunnen invoeren in de EU. (DG-Trade - 24/01/2012)

Chinees protectionisme

De Europese Commissie bereidt maatregelen voor om het Chinese protectionisme inzake openbare aanbestedingen aan te pakken. Europees Commissaris Karel De Gucht zegt dat de Europese Commissie op haar beurt Chinese bedrijven zou kunnen weren uit aanbestedingsprocedures in Europa. Samen met Michel Barnier, bevoegd voor de Interne Markt, werkt hij aan een wetgeving rond openbare aanbestedingen. De Gucht verwijt China 'nationalistische handelspraktijken', een 'massale subsidiestrategie' en een 'monopolistische toegang tot grondstoffen'. 'Dat alles maakt het moeilijk om daar handel te drijven', zegde de eurocommissaris. (De Tijd - 20/01/2012)

Grondstoffen niet langer voor zichzelf

China's pogingen de export van grondstoffen te bemoeilijken, is in strijd met de regels van de Wereldhandelsorganisatie (WHO). Dat hebben rechters van de WHO in beroep beslist. Ook in eerste aanleg was China al veroordeeld. De klacht kwam van Europa en de VS. (De Tijd - DDW - 31/01/2012)

China doet het rustiger aan

De Chinese premier wil af van de fixatie op steeds hogere groeicijfers. Hij kondigde dat aan in het Chinese volksparlement. Voor 2012 ligt het groeidoel op 7,5 procent in plaats van op 8 procent. Hij verhoogt het defensiebudget nogmaals. Door machtsmisbruik aan te pakken, hoopt de premier de sociale onrust te sussen. De ambities zijn zoals steeds groot: 'een duurzamere en efficiëntere economie'. (De Tijd - EZ - 6/03/2012)

Militaire ambities van Peking

Het Volksbevrijdingsleger ziet zijn budget met ruim 11 procent stijgen. Het defensiebudget is de afgelopen vijf jaar zowat verdubbeld. Volgens analisten liggen de militaire uitgaven echter stukken hoger dan de officiële cijfers aangeven. Peking zette dan ook sterk in op de modernisering van het leger. Daarbij verschoof de focus van de landmacht naar de lucht- en zeemacht. China's militaire

ambities botsen, op groot argwaan van de Aziatische burenen, waaronder Japan en Vietnam. (De Tijd - EZ - 6/03/2012)

De rode locomotief

In de aanloop naar de machtswissel later dit jaar wilde premier Wen nog eens benadrukken dat de tijd voor verandering is aangebroken. De Chinese leiders, die sociale onrust proberen te vermijden en steeds zoeken naar stabiliteit, staan voor grote uitdagingen. De wilde economische groei van de voorbije jaren was vaak ongecoördineerd en uitsluitend gericht op het halen van de groeigetallen. De nieuwe aanpak zal meer politieke sturing vragen. Maar één taboe blijft, namelijk de rol van de communistische partij bij die hervormingen. Want de staatsmonopolies loslaten betekent ook een verlies aan invloed en macht. Een liberalisering van de markt zwengelt op termijn ook de vraag naar meer democratie aan. China geeft zichzelf nog tot 2020 om zijn economie diepgaand te herstructureren, maar de politieke leiders wijgen zedig als het gaat over de politieke toekomst van het land. (De Tijd - JVE - 6/03/2012)

Economische groei in balans krijgen?

De economische crisis van 2007 en 2008 heeft op dramatische wijze de gevaren van exportgeleide groei blootgelegd. Sindsdien is het de regering meer dan ooit bittere ernst met een evenwichtiger groei. China wordt steeds meer een 'catch all'-markt, waar in bijna elke niche de capaciteit de binnenlandse vraag overtreft. Het zal nog heel lang duren vooraleer de binnenlandse consumptie de onevenwichtige groei kan rechtekken. Volgens Chinese ambtenaren gaat dit rijpingsproces nog twee decennia in beslag nemen. Feit blijft dat China zijn productie aan het opvoeren is tot een niveau waarvan andere landen niet langer de tekorten willen dragen. (De Tijd - J. Holslag - 7/03/2012)

Tijdperk van nieuw autoritarisme

Vladimir Poetin komt opnieuw in het zadel als president. Rusland is weer geëvolueerd naar een autocratisch regime gekenmerkt door een sterke centralisatie, en door een ongecontroleerde en absolute macht van de heerser. De ware politiek in Rusland verloopt niet via partijen en verkiezingen maar speelt zich af tussen elitegroepen, waarvan oligarchen (economische tycoons), de siloviki (machthebbers uit de geheime diensten en het leger) en de tsiviliki (hoge magistraten en procureurs) de belangrijkste zijn. Dat systeem van patronage en cliëntelisme is stevig verankerd en steunt op een Kremlinggestuurde economische controle van de belangrijkste rijkdommen. Het draagt zelf geen kiem van democratie in zich. Het is een regime dat democratische instellingen en plaatsen (verkiezingen, de burgermaatschappij, politieke partijen en agitatie) gebruikt om de belangen van de elite en van zichzelf veilig te stellen. Zo'n regime is beresterk. (De Tijd - K. Malfliet - 2/03/2012)

EU en Syrië

Een militaire interventie in Syrië dreigt uit te draaien op een 'brand op grote schaal'. Dat was te horen in de marge van een informele bijeenkomst van de Europese ministers van Buitenlandse Zaken in Kopenhagen. Zij kantten zich tegen een militaire operatie om het regime van Bashar al-Assad buitenspel te zetten. In plaats van militair tussenbeide te komen, rekenen de EU-ministers op een humanitaire interventie. Zij willen snel voedsel en geneesmiddelen leveren aan de getroffen bevolking. Maar dat is enkel mogelijk als alle partijen het daarmee eens zijn. Europa rekent op Rusland om het Syrische regime onder druk te zetten. In de coulissen van de VN-Veiligheidsraad wordt dezer dagen druk onderhandeld over een resolutie die een einde moet maken aan het bloedvergieten in Syrië. (De Tijd - EZ - 10/03/2012)

NAVO heeft probleem met Pakistan

Een geheim NAVO-rapport toont hoe de westerse strategie in Afghanistan faalt. De Afghaanse regering is niet in staat stand te houden tegen de Taliban, die gesteund wordt Pakistan. Dat land biedt indirecte steun, safe havens en bewegingsvrijheid aan Taliban-militanten. Sinds 2010 is het aantal aanvallen vanuit Pakistan op Afghanistan verdrievoudigd. De kostelijke oorlog, die al elf jaar aansleept zal de Taliban uiteindelijk niet kunnen verdrijven. Sinds enige tijd hebben de VS dan ook een dialoog opgestart om tot een politiek akkoord te komen met de Taliban. Vele Afghaanse burgers verkiezen een Taliban-beleid boven de huidige Afghaanse regering, omdat ze vinden dat die corrupt is. Een ander rapport waarschuwt dat de militaire vooruitgang van de NAVO deels tenietgedaan zal worden gedaan door het onbekwame en zwakke beleid van de Afghaanse regering. (De Standaard - JP - 2/02/2012)

Olie-embargo tegen Iran

De invoer van olie vanuit Iran in de Europese Unie is vanaf 1 juli 2012 verboden. Dat hebben de ministers van Buitenlandse Zaken beslist. Met de sterk opgevoerde sancties hoopt Europa Iran te dwingen tot onderhandelingen over zijn nucleair programma. Daarnaast zijn er sancties tegen de financiële sector, het transport en de Iraanse centrale bank. Nog meer kopstukken van het regime worden persoonlijk gevisieerd via een blokkering van tegoeden en een inreisverbod. Iraanse banken kunnen niet meer communiceren via het netwerk van het Belgische Swift. Militair machtsvertoon in de Perzische Golf kan niet verbergen dat het internationale isolement pijn begint te doen. China, Japan, India en Zuid-Korea zijn boos op de Europese Unie. Die verbiedt Europese verzekeraars tankers met olie uit Iran te verzekeren. (De Tijd - EZ-DDW - 3/01 en 17/03/2012)

Turkije beknot mensenrechten

Sinds ze vorig jaar voor de derde keer de verkiezingen won, hakt de Turkse regeringspartij AKP steeds harder in op de mensenrechten. Dat stelt Human Rights Watch. De regering heeft de vrijheid van meningsuiting en vergaderen ingeperkt. Dat

gebeurt met wetten die de overheid toelaten om critici maandenlang of zelfs jaren op te sluiten, terwijl ze terecht staan voor zogenaamde 'terreurmisdrijven op basis van magere bewijslast'. (De Standaard - 24/01/2012)

Interne markt

Cameron reageert

De Britse premier David Cameron zal niet tolereren dat zonder het Verenigd Koninkrijk beslissingen genomen worden over de Europese eenheidsmarkt. Zijn halstarrige houding op de eurotop van 9 december 2011 duwde de Britten naar de buitenbaan van Europa. Het VK weigerde de strengere regels te onderschrijven die de andere 25 lidstaten overeenkwamen (het fiscal compact of budgettaire unie, nvdr). 'Waarom zitten we in de Europese Unie?', vroeg Cameron luidop. 'Omdat we een handelsnatie zijn en we toegang willen tot de eenheidsmarkt en dus een volledige zeggenschap over regels'. (De Tijd - KD - 6/01/2012)

Erasmus bestaat 25 jaar

Dit jaar bestaat Erasmus, het meest succesvolle studentenuitwisselingsprogramma ter wereld, 25 jaar. Dankzij dit programma hebben sinds 1987 bijna drie miljoen studenten in het buitenland gestudeerd of stage gelopen. De impact van Erasmus is enorm, niet alleen voor individuele studenten, maar ook voor de Europese economie in haar geheel. Dankzij de uitwisselingen in het kader van Erasmus kunnen studenten hun kennis van vreemde talen vergroten, hun aanpassingsvermogen ontwikkelen en zo hun kansen op een baan vergroten. De EU heeft voor de periode 2007-2013 ongeveer 3 miljard euro voor Erasmus uitgetrokken. In 'Erasmus voor iedereen' worden alle huidige EU- en internationale regelingen op het gebied van onderwijs, opleiding, jeugd en sport samengebracht en de zeven bestaande programma's vervangen door één programma. (Vlevo - 31/01/2012)

Hoge landbouwprijzen blijven

De prijzen voor de belangrijkste landbouwproducten zullen de komende jaren hoog blijven in Europa. Dat voorspellen experts van de Commissie. Zeker de prijzen voor granen blijven hoog, door lage voorraden en de vraag naar biobrandstoffen. De biobrandstoffen krikken ook de prijs voor suiker op, al wordt dat product minder geconsumeerd. De zuivelproducten profiteren dan weer van een stijgende vraag in de groeielanden. Vlees presteert het minst, hoewel er toch enig herstel is van de prijzen, vooral voor varkens en gevogelte. De Commissie stelt wel dat die goede prijzen zich niet vertalen in een hoger inkomen voor de boeren. Door het dalend aantal boeren blijft hun inkomen toch vrij stabiel. (De Tijd - 13/01/2012)

Top van 31/01 en eenheidsmarkt

De Top werpt meer duidelijkheid over de voltooiing van de eenheidsmarkt in een poging van de leiders om het groeipotentieel te optimaliseren uit de voorgelegde wetgevende voorstellen van de Europese Commissie. De hoogdringend blijkt uit de vraag om de Commissievoorstellen inzake standaardisering, energie-efficiëntie en de vereenvoudiging van de boekhoudkundige regels, voor eind juni en de vereenvoudiging van de publieke aanbestedingsregels voor eind 2012 overeen te komen. Verder wordt aangedrongen op de snelle ten uitvoerlegging van de Commissievoorstellen inzake e-handel en de

modernisering van het Europese copyrightsysteem. De Raad verzoekt de lidstaten uit te voeren hetgeen reeds op Europees vlak werd afgesproken inzake de eenheidsmarkt. Voor juni moet de steun van de Europese Investeringsbank aan KMO's worden versterkt, het voorstel van de Commissie voor projectobligaties voor infrastructuurproject snel worden onderzocht en de toegang van KMO's tot durfkapitaal worden vereenvoudigd. (European Voice - IW - 2/02/2012)

Fiscale afspraken met Bern afgeblokt

Fiscale akkoorden met Zwitserland mogen 'niet overlappen' met wat op Europees niveau gebeurt. Met die woorden floot de Commissie uitdrukkelijk Duitsland en het Verenigd Koninkrijk terug. Beide landen sloten recent een bilateraal samenwerkingsakkoord, in het kader van de Europese spaarrichtlijn, met Zwitserland dat in de praktijk niet veel meer is dan een duplicaat van de afspraken tussen de Unie en Zwitserland. Hier trekt de Commissie duidelijke grenzen voor wat EU-lidstaten wél en niet bilateraal kunnen bespreken of ondertekenen in Bern en in andere landen buiten de Unie. (De Tijd - KVH - 6/03/2012)

Energiebeleid

Welk energiebeleid voor Europa?

Niettegenstaande gemaakte vooruitgang konden de belangrijkste doelstellingen van het Europees energiebeleid niet worden gerealiseerd: (1) toegang tot energie aan redelijke en stabiele prijzen; (2) handhaving van de industriële competitiviteit van de EU; (3) de veiligheid van de energietoevoer verzekeren voor alle Europeanen, waar ze ook wonen; (3) bevordering van duurzame productie, transport, distributie, opslag en energieverbruik, op weg naar een koolstofarme maatschappij. Niettegenstaande de beperkingen van het nationale energiebeleid is er nog steeds geen Europees energiebeleid dat in de plaats kan treden. Alleen optreden is heden geen goed alternatief meer. Een nieuwe aanpak dringt zich op, gericht op op diepe integratie en solidariteit. Best is een volledig toegeruste Europese Energie Gemeenschap. Hiermee wordt verstaan: geïntegreerde energiemarkten, coördinatie van O & O-beleid, investeringsbeslissingen, solidariteitsmechanismen, en met één stem spreken. Dit vergt een sterk supranationale benadering. (New Europe - Delors/Nilson - 29/01/2012)

Gazprom als machtsvehikel

Gazprom zal het Wit-Russische gasbedrijf Beltransgaz in 2012 efficiënter maken en tegelijkertijd wordt de gasinfrastructuur verder uitgebouwd. Gazprom controleert al volledig het Wit-Russische bedrijf. Gazprom stuurt ongeveer 80% van zijn aardgas door het Oekraïens transitnetwerk. Inmiddels wordt de gaspijpleiding (Nord Stream) ontdebeld. Inzake South Stream heeft Gazprom een akkoord op zak met de Turkse autoriteiten (pijpleiding over land). De Russische premier wil de werken aan South Stream reeds eind 2012 laten aanvangen (in de Zwarte Zee alleen, het andere deel vanaf 2015). Rusland is zeer misnoegd over de stugge Bulgaarse houding. Hierdoor bestaat de kans dat de aftakking Bulgarije-Griekenland-Zuid-Italië niet doorgaat. Sommige observatoren zien in de South Stream gaspijpleiding een middel om Oekraïne onder druk te zetten. Als Rusland een gedeelte eigendom verwerft over de Oekraïense transitpijpleidingen zou het kunnen dat zowel South Stream als Nabucco worden opgeborgen. Zover is het nog niet. (New Europe - K. Geropoulos - 15/01/2012)

Nabucco korter en leefbaarder

Europa ontwikkelde het concept van de Zuidelijke gascorridor om zijn energiebevoorravingsveiligheid te bevorderen. Die zou eerst gas uit Azerbeidzjan en later uit Noord-Iran en Turkmenistan naar Europa kunnen voeren. Inmiddels blijkt het Azeri-Turks project genaamd TAGP (Trans-Anatolia Gas Pipeline) de grootste kanshebber zijn over Turks grondgebied. Hier moet Nabucco dus geen pijpleiding meer bouwen. Nabucco zou zich dan beperken tot het traject van de Westelijke Turkse grens tot in Oostenrijk. De beslissing over verlenging van de pijpleiding over Grieks grondgebied (TAP of ITGI) naar Italië zou in de eerste plaats afhangen wie de aankopers zullen zijn. (New Europe - K. Geropoulos - 12/02/2012)

Energiesparen: een strikt doel

Elk Europees land moet bindende doelstellingen opgelegd krijgen om het energieverbruik te minderen. De commissie energie van het Europees Parlement eist dat met de steun van de grote politieke fracties. Enkel met een dwingend korset voor energiesparen kan Europa het energieverbruik met 20% verminderen tegen 2020, is de filosofie. Energie-efficiëntie zal investeringen en jobs creëren en de energiefactuur voor gezinnen verminderen, zo oordeelt het Europees Parlement. (De Tijd - KV - 29/02/2012)

Naar een sector van koolstofarme energie

De EU verbond zich ertoe om tegen 2050 de uitstoot van schadelijke stoffen met 80-95% te verminderen. Om dit doel te bereiken is er een echte revolutie binnen de energiesector nodig, zonder dat dit de competitiviteit ondergraaft of zonder de energiebevoorrading te hinderen. Het routeplan voor 2050, door de Europese Commissie uitgetekend werkt met verschillende scenario's naar een koolstofarme wereld toe, namelijk: energetische doelmatigheid, hernieuwbare energie, kernenergie, opvang en opslag van CO2. De lidstaten behouden de keuze inzake de energiemix en tegelijkertijd wordt er een stabiel commercieel klimaat in het leven geroepen. Er zijn aan die scenario's wel enkele voorwaarden verbonden: modernisering van de infrastructuur; energiedoelmatigheid impliceert een hoger verbruik van hernieuwbare energie; andere energiebronnen laten de lidstaten toe een zekere flexibiliteit te behouden; tenslotte moeten ook de prijsstijgingen worden beperkt. Schaalgrootte is er nodig op Europees vlak. De lidstaten moeten de inspanningen coördineren door een Europees politiek kader op te richten. (CEND - 12/01/2012)

Schaliegas. En dan?

De strijd om schaliegas is losgebarsten. De miljarden overnames in de sector volgen elkaar snel op en ook de Chinezen liggen op vinkenslag. Wordt schaliegas de winnaar in het kernenergiedebat? In de VS heeft het alvast een industriële renaissance ontketend. In Europa staat het nog in kinderschoenen maar zwelt de milieukritiek aan. (De Tijd - JDS - 5/01/2012).

Mededingingsbeleid

Mega beursfusie of niet?

'Die kans komt nooit meer terug. Als de fusie niet doorgaat, speelt continentaal Europa geen rol meer in de verdere consolidatie van de beurzen in de wereld'. Beursbaas Vincent Van Dessel had het over de fusie van NYSE Euronext en Deutsche Börse, waardoor het

grootste beursplatform ter wereld zou ontstaan. De vraag waarop de Europese Commissie een antwoord moet geven is: wordt de fusiegroep zo machtig dat hij zijn wil kan opleggen en de prijzen voor zijn klanten kunstmatig hoog kan leggen? Op 1 februari wees de voltallige Commissie het voorstel

naar af. Naast de motieven inzake mededinging, vreesden velen te veel Duitse en Amerikaanse invloed (de Amerikaanse toezichthouder had strengere voorwaarden gesteld). De fusie genoot ook sterke steun van diegenen die menen dat de gereguleerde markten daardoor worden versterkt tegenover niet-gereguleerde markten. (De Tijd - PH/21-27/01 en 2/02/2012)

Verdrag tegen piraterij op pauze

De Europese Commissie vraagt het Europees Hof van Justitie na te gaan of de omstreden handelsovereenkomst tegen piraterij ACTA (Anti-Counterfeiting Trade Agreement) 'strookt

met de Europese fundamentele waarden en rechten'. Europees commissaris voor Handel Karel De Gucht, drukt daarmee de pauzeknop in. De ratificatie van het Verdrag in het Europees Parlement en de Europese lidstaten wordt daarmee in de praktijk opgeschort. De Gucht stelt: 'ACTA zal niets veranderen aan hoe wij het internet en de sociale media vandaag gebruiken, aangezien het verdrag geen nieuwe regels introduceert. ACTA beschermt intellectuele eigendom. ACTA zal de jobs beschermen die momenteel bedreigd worden door vervalsing' (De Tijd - BS/KVH - 23/02/2012).

Milieu en gezondheid

Luchtvaart en de emissiehandel

De EU bevestigt haar plannen door te drukken die luchtvaartmaatschappijen belasten voor de broeikasgassen die ze uitstoten, tenzij er een wereldwijde overeenkomst komt over de prijs van koolstof. Ongeveer dertig landen protesteren tegen dat plan. Ze noemen het een unilaterale taks. De EU wenst dat de International Civil Aviation Organization (ICAO), waarin 191 nationale regeringen zitting hebben, overeenstemt over een wereldwijde regel voor de uitstoot van broeikasgassen van vliegtuigen. Op de vergadering van 15 maart wordt geen beslissing verwacht. Anderzijds schreven 26 VS-economen een brief aan president Obama, waarin ze aandringen om de Europese inspanningen te steunen. (European Voice - ST - 15/3/2012)

Polen oneens over klimaat

Polen blokkeert alle overleg in Europa over het te voeren klimaatbeleid op middellange termijn. Warschau wil niet weten van een stappenplan dat tegen 2050 de uitstoot van CO2 met 80% vermindert. Ellenlange discussies leidden tot patstelling van één lidstaat tegen de 26 andere. Warschau vindt de oefening te theoretisch en wil zich naar eigen zeggen enkel engageren voor doelstellingen die ze ook echt kan waarmaken. De Poolse elektriciteitsproductie is afhankelijk

van vervuilende kolencentrales. (De Tijd - KVH - 10/03/2012)

Snellere erkenning geneesmiddelen

Nieuwe innovatieve geneesmiddelen moeten binnenkort binnen 120 dagen erkend worden door de Europese lidstaten. Voor nieuwe generische middelen geldt de termijn van 30 dagen. Dat is het doel van een voorstel van de Europese Commissie. Vooral België zondigt zwaar op dat terrein. In geen enkel ander land van de Unie duurt de erkenning van geneesmiddelen zo lang. (De Tijd - 2/03/2012)

Valse gezondheidsreclame

De Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid (EFSA) heeft een lijst bekendgemaakt van gezondheidsclaims die voedselproducenten nog mogen gebruiken in reclame of op de verpakking. Op basis van wetenschappelijk onderzoek bleken 222 claims gerechtvaardigd. Als deze lijst wordt goedgekeurd in het Europees Parlement, moeten alle ongegronde beweringen voor begin 2013 verdwijnen uit reclame en van verpakkingen. De Europese consumentenorganisatie BEUC is tevreden dat de EU de consumenten beschermt tegen 'misleidende en overdreven beweringen over de effecten van bepaalde voedingsstoffen'. (De Standaard - pji - 22/03/2012)

Recyclage elektronisch afval

Tegen 2019 moet in Europa 65% van alle gedumpte elektronische huishoudtoestellen of elektronica gerecupereerd worden. Om de recyclage te stimuleren, moeten de consumenten hun aftandse gsm's, koelkasten en computers kwijt kunnen in de grotere elektro-zaken, zonder dat ze verplicht zijn er een nieuw apparaat te kopen. Vandaag verplicht Europa al jaarlijks 4 kg elektronisch afval per inwoner te recupereren. In België

wordt via Recupel bijna 10 kg per inwoner per jaar opgehaald. In 2016 moeten de meeste lidstaten 45 ton e-afval inzamelen voor elke 100 ton elektrogoederen die drie jaar eerder werd verkocht (tegen 2019 minstens 65%). Europa wil ook de export van elektronisch afval naar de derde wereld een halt toeroepen. De nieuwe regels verschuiven de bewijslast van de douane naar de exporteurs. Zij moeten bewijzen dat de getransporteerde goederen bestemd zijn voor reparatie of hergebruik en niet gedumpt worden. (De Tijd - KVH - 20/01/2012)

Groei en werk

Geen ruimte voor stimuli?

De Europese Commissie heeft haar politiek van budgettaire orthodoxie verdedigd. Er is volgens de Commissie 'geen manoeuvreerruimte' voor overheidsuitgaven om de economie een duw in de rug te geven. Maar de Commissie spreekt liever van 'intelligente consolidatie', gebaseerd op hervormingen die de groei op middellange termijn kunnen aansterken, zoals de hervorming van de arbeidsmarkt, de liberalisering van energie- en telecommarkten en de maximale benutting van de Europese eenheidsmarkt. Kredietbeoordelaar Standard & Poors gelooft dat een hervormingsproces dat enkel gebaseerd is op een besparingspijler zelfvernietigend dreigt te worden, in de mate waarin de binnenlandse vraag samen met het consumentenvertrouwen zou kunnen dalen, (...) wat de budgettaire inkomsten erodeert. (De Tijd - 16/01/2012)

Gebruik structuurfondsen

De voorzitter van de Europese Commissie drong er bij de Europese Raad op aan de ongebruikte gelden van de structuurfondsen in te zetten om jobs te creëren en de jeugdwerkloosheid aan te pakken. Het gaat om 82 miljard euro, waarvan 60 miljard uit het regionaal fonds en 22 miljard uit het sociaal fonds. Op 31 januari richtte hij een schrijven aan 8 lidstaten, met een jeugdwerkloosheid van méér dan 30%. Hierin spoort hij hen aan expertgroepen op te richten om dit probleem

aan te pakken en de niet gebruikte fondsen in te zetten. (European Voice - ST - 2/02/2012)

Méer groeibevorderende maatregelen gevraagd

Twaalf Europese premiers pleiten voor méer groeibevorderende maatregelen. Ze breken onder meer een lans voor een verdere versoepeling van de arbeidsmarkt en voor de afbouw van de staatssteun aan de banken. Dat vroegen zij in een brief aan Europees Raadsvoorzitter Herman Van Rompuy en Europees Commissievoorzitter José Barroso. (De Tijd - 21/02/2012)

De Grauwe en de herstelstrategie

Professor Paul De Grauwe ziet drie componenten in een herstelstrategie die de economische groei niet doodknijpt. Ten eerste: het noorden van de eurozone (D, NL en SF) kunnen afstappen van budgettaire saneringen. Zij kunnen zich veroorloven om investeringen en consumptie te stimuleren. Ten tweede moeten de sanerings- inspanningen in de periferie gespreid worden over een groter aantal jaren. Ten derde: kan de ECB de liquiditeit van de markten van overheidsobligaties liquide houden. (De Tijd - 25/01/2012)

OESO en de eenheidsmarkt

Volgens de OESO (Europese Organisatie voor Ontwikkeling en Samenwerking, denktank van

de industrielanden te Parijs) moet Europa nog veel stappen nemen in de richting van de eenheidsmarkt. 'Nationale regels, rigiditeit en een zwakke toepassing van de EU-regels' houden nu al te vaak de grensoverschrijdende economische activiteit, de groei en jobcreatie tegen, is het oordeel. Dat ondermijnt ook de effectiviteit en competitiviteit van de Europese Unie. Het internationale adviesorgaan dringt daarom aan op een vrijmaking van de dienstensector. (De Tijd - KD - 27/03/2012)

Monti trekt kaart van liberalisering economie

De Italiaanse regering heeft groen licht gegeven aan een ambitieus liberaliseringspakket. De ploeg van premier Monti hoopt via de liberalisering van een reeks vrije beroepen en de energiesector de economie aan te jagen. (De Tijd - 21/01/2012)

Europese top van 30 januari 2012

Deze Europese top gaat niet over besparen, maar over de bestrijding van de jeugdwerkloosheid en het stimuleren van KMO's. Het wordt een informele gedachtewisseling. Het klopt dat deze thema's de voorbije maanden ondergesneeuwd zijn door de economische crisis. Toch worden er geen spectaculaire, nieuwe werkgelegenheidsplannen op tafel gelegd. 'We moeten er wel voor zorgen dat het niet bij plechtige beloftes blijft', zegt een onderhandelaar. 'Het wordt belangrijk dat Europa er van nabij op toeziet dat de plannen daadwerkelijk worden uitgevoerd'. Enkele punten moeten nog worden verduidelijkt in het begrotingspact (beslist op 9 december 2011), waaronder het aantal lidstaten die moeten geratificeerd hebben alvorens het pact in werking kan treden. (De Standaard - DM - 30/01/2012)

Eurozone geeft in 2012 wél krimp

Volgens de Europese Commissie zit de hele eurozone in 2012 in een 'milde' recessie, terwijl de economie van de 27 EU-lidstaten stagneert. De inflatie blijft eveneens hoger dan voorgesteld in november 2011. (24/02/2012) Het Europees Parlement vraagt de Europese Commissie 'moedige voorstellen

te formuleren' opdat de economische groei in heel de EU zou hernemen, met inbegrip van infrastructuurprojectfondsen, de voltooiing van de interne markt en de uitvoering van het Europees octrooi. Beloftes volstaan niet meer. (16/02/2012)

Lentetop van de EU

De lentetop van 1-2 maart beoogde de eurocrisis te stabiliseren en een antwoord te geven op de gevolgen van de eurocrisis op de economische en/of recessie. Voorzitter Barroso wees de staatshoofden en regeringsleiders erop dat de groeistrategie van Europa 2020, zoals geformuleerd door de Commissie, verschillende groeibevorderende maatregelen bevat (waarover de lidstaten het nog niet eens zijn en dus nog niet werden goedgekeurd door de Raad, nvdr). Barroso wees er verder op dat een 'nieuwe fase in het economisch bestuur werd bereikt en er een verbintenis is voor een groei-agenda'. (9/03/2012)

Industrieel beleid

Philippe De Backer, Europees parlements lid, is ervan overtuigd dat 'een beter regime voor durfkapitaalfondsen deel uitmaakt van een solide industrieel beleid dat hoofdzakelijk privaat gestuurd wordt. De overheid kan de economische ontwikkeling stimuleren en in positieve zin beïnvloeden: publiek-private partnerschappen kunnen het hefboomeffect van durfkapitaalfondsen nog meer verhogen. En waarom geen fiscale incentive in het leven roepen voor private fondsen en personen die financiële middelen ter beschikking stellen van deze durfkapitaalfondsen? Investeren in innovatie is per definitie onvoorspelbaar en flexibiliteit met ondersteunende regelgeving is hierbij een noodzakelijke voorwaarde. Het Europees fonds voor durfkapitaalfondsen is een eerste stap vooruit. (De Tijd - 22/03/2012)

Sociaal model verleden tijd?

Er is in Europa geen alternatief voor besparen om uit de crisis te raken. Het Europese sociale model waar de overheid iedereen betaalt om niet te werken, is sowieso verleden tijd. Dat is de harde boodschap van Mario Draghi, de voorzitter van de Europese Centrale Bank. Hij

vervolgt: 'het is een illusie te denken dat er een truc zou bestaan waarbij overheden minder kunnen besparen door meer structurele hervormingen door te voeren. Over hervormingen spreken klinkt natuurlijk beter dan zeggen dat de komende tien jaar vreselijk zullen zijn'. (De Tijd - 24/02/2012)

Willen we wel een sociaal Europa?

Wat de Europese eenmaking betreft, is er een enorm verschil tussen wat je met de economie kan doen en wat met het sociale. Economische eenmaking is niet simpel maar wel mogelijk. Sociale eenmaking is - alvast in de voorspelbaar toekomst - onmogelijk. Ieder land is ervan overtuigd dat zijn sociaal model het beste is. En dat sociaal model zit meestal zo diep verweven in de maatschappij dat het zeer gevoelig ligt wanneer eraan geraakt wordt. Daarom kon Europa niet verder geraken dan het formuleren van de kleinste gemene deler. (De Tijd - DDW - 3/03/2012)

Spanje hervormt sociaal recht

De hervorming van het Spaanse arbeidsrecht beoogt nieuwe maatregelen in te voeren die bedrijven aansporen jongeren en werklozen aan te werven. De dure ontslagregeling worden afgezwakt van 45 dagen tot 33 dagen per gewerkt jaar, met een maximum van één jaar loon. Voorlopige contracten worden na twee jaar omgezet in contracten van onbepaalde duur. Ook de ontslagvergoedingen voor ambtenaren worden verlaagd. (NYT - RM - 11/02/2012)

Meer solidariteit inbouwen

'Onder Duits impuls legt men in Europa het accent op budgettaire discipline. Maar men benadrukt te weinig het andere aspect, de solidariteit. Dat komt vooral omdat het Europees budget beperkt is', stelt Jean-Luc Dehaene. Als de Europese lidstaten Europa geen groot budget gunnen, kan de relance er alleen komen via een betere coördinatie van de nationale budgetten, vindt hij. 'Daarom moet men in het kader van het Europees semester niet alleen nagaan of de lidstaten de normen inzake de begrotingsnormen respecteren, maar ook of de regeringen doen wat ze beloofd hebben in het proces van Lissabon of in de groeistrategie Europa 2020. Want als die sociaal-economische doelstellingen niet worden bereikt, is het opnieuw Europa dat de kritiek krijgt'. (De Tijd - OG - 25/02/2012)

Een crisis die verarmt

De huidige dubbele crisis van het financiële systeem en de overheidsfinanciering resulteert in een verlies aan materiële welvaart voor de hele gemeenschap. De financiële crisis heeft een recessie veroorzaakt. Op Belgisch niveau kost elke daling van de groei met 1 procent circa 4 miljard euro aan bruto binnenlands product. Bij een groei van - 3% in plaats van + 2% loopt het verschil op tot circa 20 miljard euro. De kostprijs van de crisis is niet kortstondig. De impact op het vertrouwen van de economische spelers zal lang duren. (Netto - Etienne de Callatay, hoofdeconoom Bank Degroof - 17/12/2011)

Eurozone

Litouwen stelt toetreding uit

Litouwen treedt in 2014 wellicht niet toe tot de eurozone. Dat zegt de Litouwse presidente Dalia Grybauskaitė. De euro wordt waarschijnlijk pas in 2016 of 2017 ingevoerd. (De Tijd - 3/01/2012)

Europa als stiefmoeder

Enkele weken nadat België een moeizaam bereikt begrotingsakkoord heeft voorgesteld

vertelt Europa koudweg dat we gebuisd zijn in België. De binnenlandse reacties vallen uiteen in twee traditionele kampen. Aan de ene kant zij die 'Europa' langzaam als een synoniem voor 'staatsgreep' beginnen te beschouwen. Een neoliberale en ondemocratische moloch die onder de mom van crisisbestrijding de overheid aan de ketting willen. Dit kamp waarschuwt voor het negatieve effect van saneringen op de economische groei in de hele muntunie. Het

andere kamp stelt dat een uniformer economisch en budgettair beleid de onvermijdelijke keerzijde is van een muntunie. Het delen van één munt met 16 andere landen én een volledig behoud van budgettaire autonomie zijn onverenigbaar. Wie wil genieten van alle voordelen van de eenheidsmunt, moet soevereiniteit afstaan. We leren maar beter te leven met Europa als stiefmoeder, want we kunnen er niet onderuit: voortaan heeft België zijn economisch lot veel minder in handen dan in het verleden, stelt Peter De Keyser, hoofdeconoom van BNP Paribas Fortis. (De Tijd -10/01/2012)

De halve stapjes van Merkel

De Duitse toehoorders schrokken toen Joschka Fischer, voormalig Duits minister van Buitenlandse Zaken, op de MIPIM in Cannes, keihard uithaalde naar de rol van Duitsland in de aanpak van de eurocrisis. 'Je kan het mooie Duitse succesverhaal helemaal vergeten als de eurozone en Griekenland niet worden gered en als Duitsland niet meer solidariteit aan de dag legt en bereid is een centrale Europese politieke macht te aanvaarden'. (De Tijd - PL - 9/03/2012)

Kredietcrisis

De kleine lettertjes van het Verdrag

'Wij (25 lidstaten) hebben belangrijke stappen genomen ter bestrijding van de crisis', toeterden de euroleiders na de ondertekening van het (intergouvernementele) Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en governance in de Economische en Monetaire Unie (dat buiten de EU wordt geplaatst). Dat verdrag wordt ook begrotingspact genoemd. Wie tussen de regels van de belangrijkste passages leest, merkt dat de miserie verre van voorbij is. Hun stilzwijgen over de houdbaarheid van de begrotingen en de schuldbergen van de lidstaten vandaag is minstens even veelzeggend. Europa brengt vanaf juli het ESM, een permanent noodfonds van 500 miljard euro in stelling, een jaar eerder dan gepland. Dat haastwerk heeft alles te maken met het feit dat het andere noodfonds, het EFSF, nooit van de grond is gekomen. Met de passage over het 'uitzonderlijke en unieke' karakter van de Griekse schuldherschikking geeft Europa te kennen dat Ierland en Portugal niet moeten hopen om net als de Grieken gratie te krijgen. Wie eraan denkt uit de pas te lopen, riskeert een fikse pandoering. Met andere woorden, als Ierland en Portugal niet doorgaan met saneren, zullen ze het zonder Europese noodsteun moeten stellen. (De Tijd - PDG - 1/02/2012)

Eurozone vult noodfonds aan

In het nieuwe 'begrotingsverdrag' is het Europees stabiliteitsmechanisme (ESM of permanent noodfonds) van 500 miljard euro

opgenomen. Dit fonds stoelt niet alleen op garanties van de eurolanden, maar ook op kapitaal. Daardoor heeft het ESM een veel grotere hefboom om geld op te halen. Het kapitaal wordt gestort over een periode van vijf jaar in gelijke schijven. Voor België gaat het in totaal om 2,75 miljard euro, gespreid over vijf schijven van 550 miljoen euro. Die bijdrage heeft geen effect op het tekort van ons land, maar verhoogt wel de Belgische overheidsschuld. (De Tijd - KVH/DDW - 31/01/2012)

Noodfonds en Duitse rechters

Het voltallige Duitse parlement moet inspraak krijgen in de bestedingen van het Europees noodfonds EFSF. De rechters van het Duits grondwettelijk Hof in Karlsruhe beperken met dit arrest eens te meer de manoeuvreerruimte van kanselier Merkel. (De Tijd - KVH/DDW - 29/02/2012)

OESO en noodfonds

De ministers van Financiën van de eurozone moeten de slagkracht van het Europees noodfonds deze week opkrikken tot minstens 1000 miljard euro. Dat zegt Angel Gurría, secretaris-generaal van de denktank OESO. Volgens de Mexicaan moeten de eurolanden de 'moeder van alle firewalls' in stelling brengen. Het huidige peil is volgens Gurría niet voldoende om het vertrouwen van de markten te herstellen. Nochtans hebben de eurolanden nood aan voldoende ademruimte

om op groei en competitiviteit te kunnen focussen. Er moet een boodschap komen voor de markten: we hebben de vuurkracht en we zijn bereid ze te gebruiken. Iedereen die speculeert verliest zijn hemd', aldus Gurria. (De Tijd - KD - 27/03/2012)

Europees groter noodfonds

De ministers van Financiën van de eurozone pakten op 30 maart uit met een reddingsfonds van 1000 miljard. Dollar welteverstaan. Hoger dan 800 miljard euro wilde Berlijn niet gaan. Dat hoger bedrag is nodig om speculatie tegen de euro in de kiem te smoren. Van de 800 miljard is slechts 500 miljard 'nieuw' geld. De overige 300 miljard zijn eigenlijk bestaande leningen en verbintenissen ten aanzien van Griekenland, Portugal en Ierland. In de praktijk zullen het huidige reddingsfonds EFSF en het permanente reddingsfonds ESM nog even naast elkaar bestaan. Het niet gebruikte potje van 240 miljard euro van de EFSF blijft ongebruikt, maar kan indien nodig wel worden 'ontdooit' tot juli 2013. Op 20 en 21 april 2012 vergaderen de ministers van Financiën van de G-20. Zij moeten bepalen of het IMF meer middelen vrijmaakt om de eurozone te redden. (De Tijd - KVH - 9 31/03/2012)

Relatie EU-IMF verzuurt

De grote inbreng van het IMF om de kredietcrisis in Europa te helpen bezweren had tot gevolg dat ongeveer 91% van de IMF verbintenissen met EU-landen werden afgesloten. Christine Lagarde, de CEO van het IMF, identificeerde de crisis in de eurozone als de grootste bedreiging voor de wereldeconomie. Ze vraagt meer eigen middelen voor het IMF. De groeielanden weigeren haar hierin te volgen zonder grotere inspraak in de instelling. (European Voice - IW - 26/01/2012)

Economische klok teruggedraaid

De zware financiële en economische crisis heeft de welvaart in de meeste rijke landen sterk doen dalen. Griekenland heeft ruim twaalf jaar verloren. De Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en Spanje zijn teruggevallen tot het niveau van acht tot tien jaar geleden, zegt het weekblad The

Economist. Ook de arbeidsmarkt is een zorgenkind. De Amerikaanse werkloosheidsgraad staat met 8,3% weer op het niveau van 1983. De Britse werkloosheid steeg tot het hoogste peil in 17 jaar. In de eurozone zijn de verschillen enorm. De werkloosheid daalt in Duitsland, maar in de zwakke eurolanden Griekenland, Ierland, Italië, Portugal en Spanje klom ze gemiddeld tot het hoogste peil in twintig jaar. (De Tijd - WV - 28/02/2012)

Een alternatief voor een banktaks

De ministers van Financiën van de EU onderzoeken een afgezwakte benadering voor het Commissievoorstel om een taks op financiële verrichtingen in te voeren. Nu wordt er nagedacht over een zegeltaks op de verhandeling van aandelen. (European Voice - IW - 15/03/2012)

Banken draaien zelf op voor crisis

Al anderhalf jaar kondigt de Europese Commissie maatregelen aan om banken zelf te laten opdraaien voor een faillissement. Over het principe zijn de 27 lidstaten het nu al in grote mate eens. Maar hoe snel de Europese landen een nationaal bankfonds moeten opzetten, is nog veel discussie. En dat fonds moet gespijsd worden door de banken zelf. Iedereen beseft dat een crisis zoals in 2008, vermeden moet worden en dat de financiële sector zelf ook een deel van de kosten moet dragen, zei de Deens minister van Economie. De rekening moet niet in de eerste plaats door de belastingbetaler worden betaald. (De Tijd - KVH - 31/03/2012)

Landenrating onder druk

Op 13 januari verlaagde Standard & Poors de kredietwaardigheid van Frankrijk van AAA naar AA+. Fitch verlaagde op 27 januari zijn rating voor België van AA+ naar AA. Het ratingsagentschap snijdt ook in de rating van Italië, Spanje, Slovenië en Cyprus. Er zijn in de eurozone meer substantiële hervormingen nodig om tot meer economische zekerheid en financiële stabiliteit te komen, vervolgt Fitch. De Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en Japan hebben minder te vrezen van de ratingbureaus. Ook al is hun schuldgraad onrustwekkender dan die van sommige

Europese zwarte schapen. De centrale banken van de VS en het VK hebben beslist om massaal obligatie op te kopen om zo de rente laag te houden en de groei en de inflatie een boost te geven. (De Tijd - PS - 28/01/2012)

ECB en de banksector

Omdat het onderlinge vertrouwen in de financiële sector compleet zoek was besloot de ECB op 21 december 2011 489 miljard euro in de markt te pompen. Dat gebeurde onder de vorm van goedkope (1%) langetermijnkredieten van drie jaar (LTRO's). Op 1 maart 2012 hernieuwde de ECB deze operatie, maar dan voor een bedrag van 530 miljard euro. Deze maatregelen betekenen een stevige subsidiëring van de Europese banksector. Ze moeten deze sector helpen zich in voldoende mate en gemakkelijk te herkapitaliseren en aan de eisen van de Basel-regels te voldoen. (New Europe - 11/03/2012)

Griekse schuldherschikking

Alles wijst erop dat de Griekse 'vrijwillige' schuldherschikking tot een goed einde wordt gebracht à rato van 107 miljard euro. De volgende stap is immers de goedkeuring van het tweede Griekse reddingsplan à rato van 130 miljard euro. Duitsland begint stilaan te beseffen dat het niet zonder de euro kan, tenzij tegen een zéér hoge prijs, hoger dan de lokale brand in Athene. De internationale bankiersvereniging IFF berekende dat het vertrek van Griekenland (uit de eurozone, nvdr) de rest van de eurozone makkelijk meer dan 1000 miljard euro zal kosten. En Berlijn weet dat het zelf het grootste deel van die rekening moet betalen. De ministers van Financiën van de eurozone maken het eerste deel (of 35,5 miljard) van de tweede internationale noodlening van 130 miljard euro voor Griekenland vrij. (De Tijd - JVE - 9/03/2012)

Spanje met twee maten?

De nieuwe conservatieve regering kampt met een zware recessie en een erfenis van de vorige socialistische regering. Het bestaande begrotingstraject voor Madrid kwam daardoor op de helling. De 17 ministers van Financiën van de eurozone zijn op 12/03 een heel eind meegegaan in het Spaanse verhaal. Groot was dan ook de verrassing dat de euro-groep

zelf aangaf dat de doelstelling van 4,4% in 2012 niet langer het streefdoel is. De Spaanse minister werd naar Madrid teruggestuurd met de opdracht nog 0,5% extra te besparen. De 3% van 2013 blijft wel heilig. Spanje kreeg ook duidelijke aanwijzingen welke structurele hervormingen nodig zijn, met name om werkgelegenheid te stimuleren. (De Tijd - KVH - 14/03/2012)

Vrees voor besmetting uit Spanje

De Italiaanse premier Mario Monti vreest dat de Spaanse budgettaire problemen de hele eurozone - en zeker Italië - kunnen besmetten. Eurocommissaris voor Financiën, Olli Rehn, waarschuwt Madrid voor de 'sanctie van de markten'. Spanje belooft 'te doen wat nodig is'. Spanje zit in veel slechter begrotingspapieren dan tot voor kort werd aangenomen. De rente die Spanje moet betalen om de eigen schulden te herfinancieren, zit opnieuw in een stijgende lijn. (De Tijd - 26/03/2012)

Hongarije allesbehalve opgezet

De Europese Commissie draait de geldkraan naar Hongarije dicht. Boedapest kan voorlopig zo'n 495 miljoen euro aan Europese structuurfondsen niet aanspreken. Projecten die al in de steigers staan, krijgen wel nog geld. De straf is een eerste uitvloeisel van de strengere begrotingsregels, de zogenaamde sixpack, die eind vorig jaar in werking traden. Hongarije is allesbehalve opgezet met deze Europese primeur. Bovendien lopen er tegen Hongarije nog drie andere inbreukprocedures. (De Tijd - KVH - 23/01/2012) Op 12/03 rekende Hongarije ook op clementie. Maar na een urenlang debat werd beslist Hongarije te straffen: het land riskeert vanaf 2013 bijna 500 miljoen aan subsidies te verliezen, maar krijgt tot eind juni de kans te corrigeren. (De Tijd - KVH - 14/03/2012)

Tweede hulppakket voor Portugal

Na Griekenland zullen ook Ierland en Portugal een tweede keer aan het infuus moeten. Dat verwacht Lorenzo Bini Smaghi, de voormalige Italiaanse bestuurder bij de ECB. Hij hoopt dat Europa lessen heeft getrokken uit het Griekse drama en deze keer sneller de nodige stappen zet. (De Tijd - KD - 15/03/2012)

Justitie en Binnenlandse Zaken

Inbeslagname misdaadgeld

Op 12 maart stelt de Europese Commissie regels voor om een effectieve en ruimere inbeslagname van misdaadgeld in te voeren. Die maatregelen maken het de lidstaten mogelijk bezittingen in beslag te nemen, zelfs indien overgedragen aan derden, goederen van criminelen te confiskeren, zelfs indien de verdachte voortvluchtig is, en competente autoriteiten de bevoegdheid te geven om die goederen tijdelijk te bevriezen opdat die goederen niet zouden verdwijnen. (CEND - 16/03/2012)

Minder snel OCMW-steun

Vanaf 27 februari krijgen onderdanen uit EU-landen tijdens de eerste drie maanden van hun verblijf in België geen OCMW-steun meer. Dat

is het gevolg van de nieuwe Opvangwet, die in het Staatsblad is verschenen. Het Belgische beleid wordt zodoende beter afgestemd op dat van andere EU-landen. (De Tijd - 18/02/2012)

Quota voor vrouwen in Europa?

'Ik ben geen fan van quota', zegt Viviane Reding, Europees commissaris voor Justitie en Mensenrechten, 'maar ik houd van de successen die vrouwenquota ons hebben gebracht'. Reding lanceert een openbare raadplegingsprocedure over het gebrek aan vrouwen in bestuursraden. Tot eind mei wil de Commissie van stakeholders ideeën horen over maatregelen om de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen in bestuursraden te verminderen. (De Tijd - ER - 60/03/2012)

BEGELEIDING, ONDERSTEUNING EN ADVIES

Als een gratis dienst biedt ESIC aan belangstellenden - studenten of volwassenen - de mogelijkheid om ESIC te raadplegen voor begeleiding, ondersteuning of advies over een thema/activiteit dat binnen de sfeer van de bevoegdheden van de EU ligt.

Contact met Robert Verschooten

Tel: 03/238.97.74

e-mail esic@telenet.be